

Fizetési kényszer

Az első negyedévben lejáró lakossági állampapírok kamata nagyot zuhan, így sokan gondolhatják úgy, hogy érdemes másba tenni a pénzüket. A befektetési szolgáltatók nagy lehetőség előtt állnak.

Újra kiderült, hogy Magyarországon igen kevés ember kezében nagy vagyon halmozódott fel. Erre a legfrissebb példát Nagy Márton nemzetgazdasági miniszter hozta a hétvégén, aki váratlanul részletes adatokat közölt a lakossági állampapírok megoszlásáról (eddig az Államadósság-kezelő Központ ilyen számokat nem publikált). E szerint 209 honfitársunk fejenként legalább egymilliárd forinttal hitellezi a magyar államot – ők összesen 457 milliárdot tartanak állampapírban, túlnyomórészt az inflációkövető verzióban –, közülük húszan átlagosan hét és fél milliárddal szálltak be.

A friss adatok Orbán Viktor miniszterelnök „repülőrajtos” bejelentését hivatottak alátámasztani, mely szerint különleges év lesz az ide: több mint 800 ezer családnak együttesen 1700 milliárd forint kamatot fizet ki a magyar állam, ebből 1300 milliárd forintot a Prémium Magyar Állampapír (PMÁP) után. A friss miniszteri számsor szerint 300 ezer ügyfélnek 1–5 millió, 165 ezernek 5–10 millió, 163 ezer megtakarítónak pedig 10–25 millió forint megtakarítása van állampapírban a Magyar Államkincstárnál (MÁK). Legfeljebb 50 millió forintnyi megtakarítása összesen

788 ezer befektetőnek van az államnál (ők birtokolják a teljes lakossági állampapír-állomány 61 százalékát), míg 50 millió feletti közel 35 ezer embernek. A friss adatok szerint a lakossági állampapírokkal rendelkezők kétharmadának van PMÁP-je, a kamatfizetések tehát 550 ezer embert érintenek.

Bár Nagy Márton szerint ezek a számok erős magyar középosztályról tanúskodnak, érdemes egy kis fejszámolást végezni. Ha a KSH

Befektetőre várva. Ki marad?

Március végéig tart a pénzeső

legutóbbi, novemberi kereseti adatait nézzük, melyek szerint az adókedvezményt is figyelembe véve 478 ezer forint volt a nettó átlagbér, akkor egy kétkeresős családnak 5,7 milliós megtakarítással kellene – akár éppen kockázatmentes állampapír formájában – rendelkeznie ahhoz, hogy hathavi biztonsági tartaléka legyen. Ezen az alapon pedig a legalább 5 millió forintot állampapírban tartók alig 426 ezres száma nem olyan sok, hogy valóban széles középosztályról lehessen beszélni.

Az erőteljes vagyoni koncentráció is jól látszik a számokból. Karagich István privátbanki szakértő nemrégiben arról beszélt a HVG-nek, hogy ha „a bankok által vagyonsként kezelt, legalább harmincmillió megtakarítással bíró ügyfeleket nézzük, mindössze 35-40 ezer emberről beszélünk. A privátbanki vagyonok százmilliónál kezdődnek, ennyi befektetése körülbelül húsz-ezer ügyfélnek van, akik együttesen tízezermilliárd forinttal bírnak.” Mivel befektetési szempontból érdemes a portfóliót diverzifikálni, e vagyonoknak csak egy része van állampapírban. Így már érthető, hogy az ÁKK összesítése szerint csupán 11 ezer embernek van legalább 100 millió forintnyi állampapírja. Ez a magyar lakosság (egészen pontosan az adózók) leggazdagabb 2 ezreléke, akik együttesen a teljes állampapír-állomány 24 százalékát birtokolják. (A Közgazdaságtudományi Intézet egy tavaly publikált kutatása szerint a tőkejövödelmek csak a legfelső jövedelmi kategóriákban játszanak meghatározó szerepet: arányuk a legfelső jövedelmi században – 47 ezer embernél – haladja meg a 20, a felső három jövedelmi ezredben – 14 ezer főnél – pedig az 50 százalékot. Leginkább az 50 évesnél idősebb, magas munkajövedelmű budapesti férfi adófizetőknek van tőkejövödelmük.)

A csaknem két hónapon át tartó PMÁP-pénzeső január 20-án kezdődött, amikor kamatot fizetett a legnagyobb állományú lakossági inflációkövető papír, a 2033/I elnevezésű, amelynek éves kamata az addigi 17,85-ről akkor 3,95 százalékra esett. A 2027/J pedig január 27-én fizetett, ott a kamat 18,35-ről 4,45 százalékra csökken. A látványos esést az magyarázza, hogy a PMÁP hozama mindig az előző évi magyar inflációhoz igazodik.

LAKOSSÁGI ÁLLAMPAPÍROK ADATAI

Kategória	Összes állampapír		Ebből: PMÁP*	
	Ügyfélszám	Állomány (Mrd Ft)	Ügyfélszám	Állomány (Mrd Ft)
1 millió Ft alatt	96 429	43	46 718	24
1–5 millió Ft	299 887	801	191 718	487
5–10 millió Ft	165 098	1161	117 990	749
10–25 millió Ft	163 103	2497	121 304	1664
25–50 millió Ft	62 661	2111	47 551	1403
50–100 millió Ft	23 754	1579	17 125	996
100–500 millió Ft	10 447	1800	7479	1128
500–1000 millió Ft	474	306	350	204
1–5 milliárd Ft	189	306	143	212
5 milliárd Ft felett	20	151	13	124
Összesen	822 062	10 754	550 391	6990

*PMÁP = Prémium Magyar Állampapír.

Forrás: ÁKK

A magas kamatozású lakossági államkötvények évfordulója miatt a pénzeső február–márciusban folytatódik, az első negyedévben összesen mintegy 1300 milliárd forint kamat és – a lejáró kötvények után – tőke landol a számlákon. A teljes PMÁP-állomány közel 7 ezermilliárd forint.

A pénz sorsa a kormányt is erősen izgatja. „Az első sorozat esetében, aminek már a kamatát kifizettük, a visszaváltási arány 28 százalék körüli, ezért a várakozásaim szerint 30–40 százalék közötti lesz a visszaváltási arány a PMÁP-nál” – mondta Nagy Márton az Inforádióban. Szavai szerint naponta figyeli, hogy mennyi a visszaváltás, hová megy a pénz, mire költ a lakosság. „Megvan a tervünk, ha finomhangolni kell ezeket a pénzáramokat, ha újabb és újabb ajánlatokat kell tenni a lakosságnak, ezt meg fogjuk tenni” – mondta a tárcavezető.

Alakulnak az irányok. Új üzleti modellt találtak

DANIEL KÜPPER | SÖTÉT GYÁRAKRÓL, AZ MI ÉS AZ IPAR KAPCSOLATÁRÓL

Fénytelen jövő

Nem utópia már az emberi jelenlét nélkül, szinte teljesen sötét gyárakban termelő robot: több vállalat is kiiktatta a folyamatból a humán munkaerőt – mondja Daniel Küpper MI-szakértő.

A befektetési piac minden szereplője számára fontos kérdés, hogy ezek az összegek merre veszik az irányt: az országban maradnak-e, újrabefektetik vagy elköltik őket, forintban maradnak vagy devizába vándorolnak, újra állampapírt vesznek belőlük vagy ingatlant, befektetési jegyet, esetleg aranyat vagy éppen kriptodevizát. A kincstár is tett már néhány kisebb lépést: a Webkincstárban és a Mobilkincstárban bevezette az állampapírcsere funkciót, ami kényelmesen, egy megbízáson belül teszi lehetővé a papírok eladását és az ebből származó pénzből újabb papír vásárlását. Emellett új eurós állampapírt jelent meg, amely január 27-étől elérhető, ennek kamata az első kamatperiódusban, az elődjéhez hasonlóan, évi 2,7 százalék lesz.

Piaci várakozások szerint a kockázatkerülő, az alacsonyabb, de biztos kamattal is elégedett befektetők maradnak a kincstárnál, és legfeljebb másik állampapírt keresnek maguknak. Már csak azért is, mivel annak kamata adómentes, míg minden más esetben a befektetés hozamából 15 százalékos kamatadót és 13 százalékos szociális hozzájárulási adót vonnak le – kivéve, ha a pénzt tartós befektetési számlán vagy nyugdíj-előtakarékosági számlán tartják. (Az alapkezelők várakozásairól és az eurós lehetőségekről szól Befektetés mellékletünk.) ■ DOMOKOS LÁSZLÓ

Fülöp István
i.fulop@hvg.hu

■ Egy spanyol autóipari beszállító, a Forvia üzemét nemrég segítettek úgy átalakítani, hogy a termelésben már egyáltalán nem vesznek részt emberek. Ezeket sötét gyáraknak (lights-out factory) hívják. Hogyan zajlott ez a folyamat?

A fő kérdés az volt, hogy elvigyék-e a gyártást valamelyik észak-afrikai országba, ahol alacsonyabbak a munkabérek, vagy találunk-e életképes üzleti modellt egy teljesen automatizált gyár felépítésére. És pontosan az utóbbit csináltuk: a közvetlen munkaerőt 100 százalékban megszüntettük, a gyártóterületen szó szerint nincs fény, nincsenek lámpák – persze vannak ablakok, tehát nincs vaksötét. Kialakítottunk egy második szintet a raktározáshoz, amit csak a sötét gyár koncepciója miatt tudtunk megvalósítani. A gyárban persze ettől még dolgoznak emberek, például a karbantartásban, azt ugyanis nehéz automatizálni. A gépek karbantartása rendkívül összetett feladat, és

az ehhez kapcsolódó mérnöki tenni-valók fontosak maradnak – sőt idővel növekszik a jelentőségük. Vannak szakemberek, akik a rendszerek tervezését, folyamatos fejlesztését és a gépek frissítését végzik. A mesterséges intelligencia (MI) természetesen támogatja ezeket a munka-folyamatokat, de a gépek ütemezése, a munkatervezés és egyéb irányítási tevékenységek továbbra is emberi közreműködést igényelnek. Ám a gyártóterületen már nincsenek munkások, és a logisztikai folyamatokat, valamint az operatív tevékenységet is gépek helyettesítik.

■ Ön azt állítja, hogy hasonló beruházásokkal 30 százalékkal is növelhető a termelékenység. De milyen áron, és ez mikor térül meg a cégek számára?

A vállalat három év alatti megtérülést tartott elfogadhatónak. Ez fontos kérdés, ha ilyen projektbe kezd valaki, hiszen értelmes beruházási kritériumokat kell meghatározni. Őszintén szólva nem rajongok azért, ha a megtérülési időt ennyire szám-